IQTISODIYOT VA PEDAGOGIKA

Universiteti Samarqand
kampusi, boshlanğich ta'lim yönalishi 131-guruh talabasi
Murodova Vaziraoy Shovqiddin qizi

QASIDA

Annotatsiya

Ushbu qasidamda "Qizim, sen nimani xohlaysan?" degan savolni eshitishni yillar davomida kutdim. Bu yo'lda odamlarning gap-so'zlari men uchun ahamiyatsiz edi. Men faqat bir insondan shu savolni eshitishni, mening ham orzularim, istaklarim va xohishlarim borligini tushunishini juda-juda istadim. Shu birgina gapni eshitish uchun qancha harakat qildim, qancha kurashdim... Va nihoyat, kutgan kunimga yetdim.

Chunki ba'zan inson uchun eng katta baxt — uning nimani xohlashini so'rashlari va istaklarini qadrlashlaridir.

"QIZIM, SEN NIMANI XOHLAYSAN?"

Men onamdan bu savolni ko'p kutdim.

Bir kuni yonimga o'tirib:

— Qizim, sen nimani xohlaysan? — desa edi.

Men unga hammasini aytardim.

"Men o'qimoqchiman, ona."

"Men bilimli bo'lmoqchiman."

"Men biror kasb egasi bo'lmoqchiman."

"Men o'z hayotimda o'z o'rnimni topmoqchiman."

Men bularning hammasini aytishni xohlardim.

Ammo aytishga jur'atim yetmasdi.

Balki qo'rqardim.

Balki meni tushunishmasligidan qo'rqardim.

Balki qiz bolaning orzusi ham jiddiy qabul qilinishiga hali ishonmasdim.

Shuning uchun ko‘p narsani ichimga yutardim.

Men jimlikni o‘rganib qolgandim.

Odam ba'zan gapirmaslikni tanlamaydi.

Ba'zan sharoit uni jim bo‘lishga o‘rgatadi.

Men ham ko‘p narsani ichimda olib yurardim.

O‘Z PULIMNI TOPISHNI XOHLAGAN QIZ

Uyda o‘zimni begona his qila boshlaganimda ishga chiqdim.

Yangam bilan birga borib ishlardim.

Men odamlar orasida bo‘lishni xohlardim.

Nimadir o‘rganishni xohlardim.

O‘z pulimni topishni xohlardim.

Eng muhimi, o‘zimga kerakligimni his qilishni xohlardim.

O‘z pulimni topish istagim shunchaki pul uchun emasdi.

Men o‘zimga nimanidir isbotlamoqchi edim.

Men ham biror ishni uddalay olishimni bilmoqchi edim.

Salonchilikka qatnamoqchi bo‘ldim.

Ruxsat berishmadi.

Keyin tikuvchilikka bordim.

Uch oydan ko‘proq tikishni o‘rgandim.

Harakat qildim.

O‘rganishga intildim.

Men yangi narsalarni bilishni xohlardim.

Qo‘limdan nimadir kelishini xohlardim.

Ammo atrofdagi gaplar yana boshlandi.

“Bu qizning qo‘lidan hech narsa kelmaydi.”

“Tikishga qatnab nima qiladi?”

“Baribir biror narsaga erishmaydi.”

Bunday gaplar odamni tashqaridan emas, ichkaridan yaralaydi.

Ayniqsa ularni begona emas, o‘z qarindoshingiz aytsa.

Men esa o‘zimni oqlamadim.

Chunki bir narsani tushunib ulgurgandim:

Odamlarning ko‘ngliga qarab yashasangiz, bir kun kelib o‘zingizni yo‘qotib qo‘yishingiz mumkin.

ODAMLAR NIMA DEYDI?

Maktab tugashiga yaqin yuragimda yana bir orzu uyg‘ondi.

Men o‘qishga kirishni xohlardim.

Repetitorga boray dedim.

Uyidagilar rozi bo‘lishmadi.

— U yoqqa borma.

— Bu yoqqa borma.

— Qiz bola shaharda yolg‘iz yurmaydi.

— Shaharda odamlar nima deydi?

Yana o‘sha gap.

Odamlar nima deydi?

Men esa ichimda yig‘lardim.

“Men haqimda odamlar emas, o‘z hayotim qaror qilishi kerak-ku”, derdim.

Ammo bu gaplarni ovoz chiqarib aytolmasdim.

Ba'zan odamning ichidagi eng baland qichqiriq ham tashqaridan jimlik bo‘lib eshitiladi.

Men ham jim edim.

Lekin ichimdagi orzu jim emasdi.

U tobora kattalashib borardi.

HAMSHIRALIK KURSI

Keyin hamshiralik kursiga qatnadim.

Men biror kasb egasi bo‘lishni xohlardim.

O‘rganishni xohlardim.

Hayotimni o‘zim qurishni xohlardim.

Onam esa:

— Bundan biror narsa chiqarmikin? — dedi.

Men yana jim qoldim.

Chunki ba'zan odamga javob berishdan ko‘ra, harakat qilish osonroq.

Men ham gap bilan emas, hayotim bilan javob berishni xohlardim.

Ichimda bir ishonch bor edi.

Hali juda kichkina bo‘lsa ham, bor edi.

Men nimadir qila olishimga ishonishni xohlardim.

MENI TURMUSHGA BERISHMOQCHI BO‘LGAN KUN

Maktabni tamomladim.

Keyin yana o‘sha gaplar boshlandi.

“Endi turmushga chiqishi kerak.”

“Qiz bola yoshligida turmushga chiqqani yaxshi.”

“Shuncha o‘qishning nima keragi bor?”

Bu gaplarni eshitganimda ichim yana siqilardi.

Men turmushga qarshi emasdim.

Men oilani yomon ko‘rmasdim.

Men kelin bo‘lishdan qo‘rqmasdim.

Men faqat bir narsani xohlardim:

Avval o‘zimni topish.

Chunki men hali o‘z hayotimni yashab ko‘rmagan edim.

Hali orzularimni sinab ko‘rmagan edim.

Hali o‘zim kim bo‘lishimni bilmasdim.

Qanday qilib o‘zimni butunlay boshqa hayotga topshirishim mumkin edi?

Men hali kitoblarimni bag‘rimga bosib, o‘zim uchun orzu qiladigan yoshda edim.

Men hali o‘qishni xohlardim.

Men hali o‘rganishni xohlardim.

Men hali o‘zimni topishni xohlardim.

Shuning uchun rozi bo‘lmadim.

Bu oilamni yomon ko‘rganim uchun emasdi.

Bu hech kimga qarshi chiqqanim uchun emasdi.

Bu shunchaki mening hayotim haqida o‘ylaganim edi.

MEN O‘QIYMAN

O‘qishga kirdim.

Ammo uzoq joyga yuborishmadi.

Shunda men:

— O‘zim o‘qiyman, — dedim.

Test topshirdim.

Davlat grantiga yetadigan ball to‘play olmadim.

Bu natija meni xafa qildi.

Albatta, xafa bo‘ldim.

Chunki men juda xohlagandim.

Ichimda “Balki endi bo‘lmaydi”, degan fikr ham kelgandir.

Ammo meni sindirmadi.

Chunki men yillar davomida bitta narsani o‘rgangan edim:

Yiqilish — taslim bo‘lish degani emas.

Men:

— Nodavlat bo‘lsa ham o‘qiyman, — dedim.

Bu safar dadam:

— Mayli, — dedi.

Bu “mayli” men uchun oddiy so‘z emasdi.

Bu yillar davomida kutgan kichkina imkoniyatim edi.

Men uchun bu bir eshik ochilgandek bo‘ldi.

Onam rozi bo‘lmadi.

Men esa yana Allohga tavakkal qildim.

Yana bir qadam tashladim.

BUGUN MEN O‘QIYAPMAN

Bugun men o‘qiyapman.

Bu gap boshqalarga oddiy tuyulishi mumkin.

Ammo men uchun bu oddiy emas.

Bu — yillar davomida ichimda o‘lmay kelgan orzuning tirik qolganidir.

Bu — “Qiz bola bunday qilmaydi” degan gaplarga qaramay tashlangan qadam.

Bu — “Odamlar nima deydi?” degan savolga berilgan jim javob.

Men hali yo‘lning boshidaman.

Hali ko‘p narsani bilmayman.

Hali ko‘p narsaga erishishim kerak.

Lekin endi bir narsani bilaman:

Men o‘z hayotim uchun harakat qilishga haqliman.

Men qiz bo‘lganim uchun orzu qilishdan voz kechishim shart emas.

Men oilamni sevganim uchun o‘z kelajagimdan voz kechishim shart emas.

Men ota-onamni hurmat qilganim uchun o‘z fikrim bo‘lmasligi kerak emas.

Men ham insonman.

Mening ham qalbim bor.

Mening ham orzularim bor.

DADAJON...

Dadajon...

Sizning qizingizning juda ko‘p orzulari bor edi.

U yomon qiz bo‘lishni xohlamadi.

U sizni uyaltirishni xohlamadi.

U oilasiga qarshi chiqishni xohlamadi.

U faqat yaxshi inson bo‘lish bilan birga, bilimli bo‘lishni xohladi.

Oilasini hurmat qilish bilan birga, o‘z hayotini ham qurishni xohladi.

U turmush qurishga qarshi emas edi.

U faqat turmushdan oldin o‘zini topishni xohladi.

U hech kimga qarshi emasdi.

U faqat:

“Menga ham bir imkon beringlar...”

demoqchi edi.

Dadajon, qizingiz charchadi.

Odamlarning gapidan charchadi.

“Qiz bola bunday qilmaydi” degan gaplardan charchadi.

Orzularidan voz kechishdan charchadi.

Ammo u hali taslim bo‘lmadi.

Chunki uning ichida hali ham o‘sha kichkina qizaloq bor.

Maktabga ilk bor borgan kunidagidek kitoblarini bag‘riga bosib turibdi.

Ko‘zlarida hali ham orzu bor.

Yuragida hali ham umid bor.

Va u hali ham ishonadi.

ONALARGA

Onalar...

Qizingizni faqat kelin bo‘lishga tayyorlamang.

Uni hayotga tayyorlang.

Unga sabrni o‘rgating.

Ammo zulmga chidashni emas.

Odobni o‘rgating.

Ammo o‘z qadrini unutishni emas.

Oilani qadrlashni o‘rgating.

Ammo o‘z hayotidan voz kechishni emas.

Qizingizga:

“Sen nimani xohlaysan?”

deb so‘rang.

Uning javobini oxirigacha tinglang.

Balki u siz o‘ylagandan ham katta orzularni yuragida olib yurgandir.

Balki u sizga aytishga qo‘rqayotgandir.

Balki u faqat bir marta:

“Qizim, men senga ishonaman.”

degan gapni kutayotgandir.

Ba'zan farzandga ko‘p narsa kerak emas.

Ba'zan unga faqat tinglaydigan quloq kerak.

Faqat tushunadigan yurak kerak.

Faqat ishonadigan inson kerak.